דער קאמף ארום פאָלקסבירגערלאכן סטודענטן-רעכט אין עסטרייך

(ספּעצ. פאר "דאס אידישע וואָרט") פון מ. א. טענענבלאט

דער קאמף צווישן שטאאטסביר־גערלאך און פאלקסבירגערלאך דעבט אין עסטרייך אויף אריין אין לעצטן סטאדיום. דער מיינונגס קאמף אין דער אידישער געזעלשאפט אליין און קריזיס האבן מורא, אז די פראגע באר־דירט די אידישע גלייכבארעכטיקונג אין עסטרייך און אז דער ניער לאר־וונג "פאלקסבירגערלעכט" (שטאאט־סביר־גערעכט) ליגט אויף דער ליניע פון היטלערים. דער אנהויב ווערט געמאכט ביי די סטודענטן און ענדיגן וועט עס זיך מיטן פאדרינ־דערן די אידישע בירגערלאכע רעכט אלס מילוכה בירגער אויפן נאכצו־פראגט פון שטאאטלאכן און עפנט־לאכן לעבן, די מחלוקת גיט אויך ארום דעם חילוק צווישן מינאריטעטן־רעכט און רעכט אפרמינדערונג.

ביז איצט האט מען זיך בלויז גע־חקרנ'ט אין דעם זייער פארפאלגטער־טען פראבלעם; אונדער די אידי־שע עפנטלאכקייט האט צייט נעמען זיך דערפיס אין פאליטישער אדער פראגראמאטישער צוזאמענהאנג, נייגן זיי אבער פארט ענג פאראייניקט אין דעם קאמף קאנן דעם דאזיגן נעזעץ. עטלאכע פאליטישע דיסקוסיאנס פון אט דער קאטעגאריע זיינען ארויס מיט אן אויפרוף פון שוואן אויפן אדרעס פון דר. סייפעל און קאדרינאל־ערצבישאפ פיפ, ווי אזוי זיי האבן אלס קאטאליש־פאליטי־קער צולאזן אזא געזעץ. וועלכעס שליסט אויס פון דעם דייטשן פאלק דעם אלעכע אידישע אפשטאלונג וואס זיי און זייערע עלטערן האבן, גענומען אט דאס לעצטע איז די הויפט־קידמה? דער אויפרוף איז אין א ניו־אלדיקער צירקולאציע פארטיילט געווארן צווישן די חויבע קריסטלאכע קרייזן און עס האט מאקע באלד גתיפון, אז איינצלנע קלעריקער זיינען מיט דעם געזעץ ניט צופרידן. אבער די אמטלאכע "רייכספפאסט" פון קריסטלאך פארטיי האט איצט געענטפערט קלאר און דייט־לאך, אז דאס שמד־פאקראמענט האט קיין שום שייכות ניט מיט דער פאלקס־צוגעהעריקייט. דורך דעם עגדערט זיך ניט די פאלקס אפשטאמונג. מען האט דערמיט געענדערט די רעליגיע, אבער ניט דאס פאלקסטום. קריסטל־טום איז ניט קיין פאלק אז ניט קיין שטאאט, נאר א רעליגיע. מיטן אי־נער־רעכט אין א קריסטלאכער רע־ליגיע, האט מען זיך איינגעגלידערט שון אן א קירכע פון יעזוס אלס רעליגי־עזער נעמיינשאפט, אבער ניט אין א פעלקישער אדער שטאאטלאכער גע־מיינשאפט". דיי "רייכספפאסט", באר־לינער דביר ווייזט פעסט אז אזוי ווערט עס בלייבן און דורך דער באר־גריף פארמישונג זיינען ארויס מיט אן אויפרוף פון שוואן מיטר אויפן אדרעס פון דר. סייפעל און קארדינאל־ערצבישאפ פיפ, ווי אזוי זיי האבן אלס קאטאליש־פאליטי־קער צולאזן אזא געזעץ. וועלכעס שליסט אויס פון דעם דייטשן פאלק דעם אלעכע אידישע אפשטאלונג וואס זיי און זייערע עלטערן האבן, גענומען אט דאס לעצטע איז די הויפט־קידמה אין דער פראגע אז מען וועט מיטן אפווארטן מיטן לעצטן וואָרט, ביז דאס נעזעץ וועט פארענטלאכט ווערן. א"ב עס זיין פון אנטיסעמיטישע הענט א מח־נה פונם אידישן מינאריטעטן רעכט. דער אפיציעלער ציוניסטישער לאנ־דעס קאמיסיע פון עסטרייך (אלגעמיי־נער ציוניסטן) האט פארענטלאכט אין דער ווייטער ליבעראלער פרעסע א באשלוס קעגן דעם דאזיגן סטודענ־טען רעכט. די רעזאלוציע פון הר אל־נעמיינע ציוניסטן באטאנט, אז בכלל דייטשע יודענ־ווערן ווי קיין אנדער קבוץ פון דעם דעלבן גרויס אויף דעם דאזיגן קאנטינענט, און האט זיך צייטווייז דערהויבן צו אויסלבע מען אויסלבע מען אז אויב דאס נעזעץ וועט נאך גלייכ־ליכ־ווייז, די אלגעמיינע ציוניסטן ווי לען זיך ניט לאזן אריינצוזינגען דורך פארענטלאכונג באוויזן אזא גלייכ־בארעכטיקונג (באטש אויפן פאפיר), דאן דארף זיך תיכף קאנסטטאירן אידישע סטודענטן נאציע אויפן אר־דישן פאלק באקענטעניש. טאטער וועט עס דאן אין דער פראקטיק פרובירן פארטרעטן די רעכט פון דער אידישער סטודענטן נאציע. דאן וועט די אידישע נעזעלשאפט, בפרט די ציוניסטישע, נטלאכקייט קעמפן פארן דורכזעצן יעלע נאציאנאלע און אקאדעמישע ביר. לאכע רעכט, פונקט ווי דאס אידישע פאלק קעמפט אין גלות נאך אלע אין פיל שטאטן פאר פולער בירגערלאכע רעכט. הגם די אידישע גלייכבארעכטיקונג איז נא־ראנטירט אין דער קאנסטטוציע און אין די אינטערנאציאנאלע קאנטראקט פון אלע ציוויליזירטע מלוכות. אווי צו אזוי — ס'איז נעזונד לע־בעריק אין עסטרייכישן אידנטום.

("אייטא")

דער אידישער וואָרט

THE ISRAELITE PRESS

The only Jewish Newspaper in Western Canada.

Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E.
Published daily except Saturday and Sunday.

ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.

Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—52 319
WINNIPEG — MANITOBA

א וועגדונג צו אונזערע לעזער

מיר באלעסטיקן זייער ווייניק די לעזער פון "דאס אידישע וואָרט" מיט די ענינים פון דער צייטונג. מיר שרייבן זייער ווייניק וועגן זיך. כאטש זייער אָפט האבן מיר פון וואס צו שרייבן און מיט וואס צו באריימען זיך. מיר בעטן דערפאר זייער אונזערע לעזער צו שיינקען זייער פולסטע אויפמערקזאמקייט צו די פאר וועדטער מיט וועלכע מיר וועגדן זיך צו זיי אמאל אין א שמיטה, דורכלייענען פאר־זיכטיק די דאזיקע וועגדונג אונזערע. און אויב זיי וועלן געפינען אונזער בקשה בארעכטיקט. — און מיר זיינען זיכער אין דעם. — טאן בנוגע דעם וואס זיי וועלן קאנען.

* * * * *

מיט א קורצער צייט צוריק איז דא געווען א נאסט אין שטאט, — א פראמינענטער אידישער פירער פון די פאראייניקטע שטאטן.

דער נאסט, וועלכער האט זיך מיט גרויס אינטערעס צוגעקוקט צום אינטענסיוון אידישן לעבן דא, — א דערשיינונג וואס ער האט ניט באמערקט אין די שטאטן, — האט אויסגעדריקט פאר אונז אין פאר זיינע פרייגנט דא זיין אנטשלאסענקייט מיט דעם וואס ער האט דא געפונען, און ער האט דערקלערט אונזער צייטונג, "דאס אידישע וואָרט", ווי איינעם פון די וואונדערן וואס ער האט אנטדעקט. ער האט די צייטונג דערקלערט פאר דער בעסטער פראוויינציעלער אידישער צייטונג אויפן קאנטינענט.

דער דאזיקער נאסט איז געווען א מאדערנער ארטאָדאָקסישער ראבײ. אבער ענלאכע גלייכגעדיקע קאמפליטענטן אויפן חשבון פון דער צייטונג האבן מיר זייעם אפט געהערט אויף פון פראמינענטע בעסט פון נאנץ אנדערע ריכטונגען. פון אידישע פאליטישע און קולטורע־לע פירער און עסקנים און פון צופעליקע באזוכער פון וויטיע מקומות. וועלכע האבן דערקלערט אונזער צייטונג פאר אן "אנטפעלקענונג". לא־מיר דא דערמאנען צוויי אזעלכע פראמינענטע נעמען אין דער אידי־שער קולטורעלער וועלט. וואס האבן אונז געשיינקט קאמפליטענטן, ווי פרץ הירשביין און זלמן רייזען.

און ניט נאר פון באזוכער. נאר אויך פון וויטיע האבן מיר גע־קראגן די בעסטע אנערקענונג וואס א צייטונג קאן זיך ווינשן. לאמיר דא דערמאנען א ניט איינגעלאדענעם אויסדרוק פון אנערקענונג פונם סעקרעטאר פונם אמעריקאנער אידישן קאנגרעס. וועלכער האט אין זיין פריינטלאכער באריסונג געגעבן אונז צו וויסן, אז דער ווערקונג קרייז פון אונזער צייטונג איז ניט בלויז א לאמאלער. און אז מיט די מיינונגען פון דער צייטונג רעכנט מען זיך אויך ווייט הינטער די גרע־ניצן פון מערב קאנאדע.

אבער נאך וויכטיקער פאר אונז זיינען די קאמפליטענטן וואס מיר קריגן פון אונזערע לעזער און פירער פון מערב קאנאדער אידנטום. מיר האבן איצט ביי אונז צענדליקער בריוו אזעלכע פון פאר־שטייער פון אלע ריכטונגען אינם הינן אידישן לעבן. — בריוו וואס גיבן אונז צו מוט און וואס צייגן, אז אונזערע אנשטריינגונגען ווערן אנערקענט.

* * * * *

מיר האבן קיינמאל ניט קאקעטירט צופיל מיט אט די אלע גלי־ענדיקע לויבגעזאנגען און אויסדרוקן פון אנערקענונג. און די מייסטע פון זיי זיינען געבליבן איינגאנצן אומבאקאנט צו אונזערע לעזער.

מיר פילן, אז די צייטונג איז א פראדוקט פונם איינגארטיקן אידישן לעבן פון מערב קאנאדע. און אז אונז קומט ניט קיין באזונדער דאנק דערפאר וואס מיר דערפילן אונזער פליכט און שפיגלען אט וויי געהעריק דאס דאזיקע לעבן.

פון דער צווייטער זייט זיינען מיר אבער ניט אויף אזויפיל באר־שוידן. מיר זאלן ניט אפשאצן אונזער איינענעם בייטראג צום אידישן לעבן דא. מיר פארשטיינען גאנץ גוט, אז אן דער צייטונג און איר ביוטראג, וואלט דאס אידישע לעבן צוזאמען איבער דעם גרויסן שטח פון די מערב פראווינצן. און די שעפערישע כחות פונם אידישן ישוב וואלטן פארלאָרן גענאנגען.

אז אויב מיר האבן פליכטן צו דעם אידישן ישוב, האט אבער דער אידישער ישוב אויך פליכטן צו אונז. — אין אונזער ציל איז מיט די דאזיקע עטלאכע ווערטער און מיט די בריוו אין וועלכע די אידישע פירער פון מערב קאנאדע דריקן אויס זייער אנערקענונג צו דער צייטונג, און וועלכע מיר פארעפנטלאכן איצט פון צייט צו צייט אין דער צייטונג, — אונזער ציל איז צו דערמאנען די אידן פון מערב קאנאדע אויף זייער פליכט צו זייער צייטונג.

* * * * *

די דעפרעסיע האט געווירקט שווער אויף דער דאזיקער צייטונג, ווי אויף אלע אנדערע צייטונגען און אויף אלע אנדערע אונטער־נעמונגען בכלל.

אבער דאך שטייט "דאס אידישע וואָרט" אויף א פעסטן פונ־דאמענט. די צייטונג ניט קיין שום נדבות און גלעם בייט־מראגן פון קיינעם. — אויסער די חובות וואס מען איז איר שולדיק.

ס'איז אבער אונז נויטיק צו דערגרייכן יעדע אידישע היים אין מערב קאנאדע. די גרעסטע מערהייט פון דער אידישער באפעלקערונג פון דער וועסט באקומט די צייטונג. — אבער דאס איז ניט'גענוג פאר אונז: כדי מיר זאלן קאנען אנגיין מיט דער ווייטערדיקער פארבע־סערונג פון דער צייטונג, מוזן מיר דערגרייכן יעדע אידישע היים.

מיר פירן איצט דורך אונזער גרויסן "סירקולירישן קאמפיין", און מיר טיילן אויס אנדערהאלבן מיזינגס דאלאר אין פריזן. בעפן מיר בלויז אונזערע לעזער, אז יעדער איינער פון זיי זאל ווערן א פרייווילי־קער אגענט פון דער צייטונג. מאכן פראפאגאנדע פאר איר. דערקלערן איר וויכטיקייט און הלעפן אונז דערגרייכן אונזער ציל: "א 'אידיש וואָרט' אין יעדער אידישער היים אין מערב קאנאדע".

* * * * *

און בלויז נאך איין דאך:

קיין צייטונג קאן ניט עקזיסטירן בלויז פון איר טיראזש. דער הויפט קוואל פון א צייטונגס הכנסה זיינען די אנאנסן (אדווערטייז־מענטס).

אבער "אדווערטייזער" מעסטן דעם ווערט פון א צייטונג לויטן דערפאלג פון זייערע "אדווערטייזמענטס" אין דער באטרעפנדיקער צייטונג.

מיר בעטן דערפאר אונזערע לעזער לייענען די "אדווערטייז־מענטס" אין אונזער צייטונג און קויפן ביי אונזערע "אדווערטייזער". זיי זיינען געזיכערט מיט ראיעלע סחורה. — מיט די וישך'דיקסטע פריזין און באהאנדלונג. — אלע אונזערע "אדווערטייזער" זיינען פאר־אינטערעסירט אין דעם אידישן קונה און ווילן אים אנהאלטן.

און מיט בעסן זיי דריינגענד ביי יעדער געלעגנהייט דערמאנען, אז זיי האבן די "אדווערטייזמענטס" געלייענט אין "דאס אידישע וואָרט".

* * * * *

ווי איר זעט, פארלאנגען מיר ניט פיל פון אונזערע לעזער.

און ווען איר וועט אונז העלפן, דאן קאנט איר זיין זיכער, אז די צייטונג וועט ווייטער וואקסן און אויסבעסערן זיך, און וועט קאנען געבן מער לייסטונגען פאר דעם אידישן ישוב פון מערב קאנאדע.

דער וואוילזיין פון דער צייטונג איז דער וואוילזיין פונם מערב קאנאדער אידישן ישוב. ס'איז אייער צייטונג. — העלפט איר צו וואקסן און צו פארגרעסערן אידע לייסטונגען צו אייך!

רעדט וועגן דעם מיט אייערע פריינט און ביי אייערע פארוואנט־לונגען. טוט אייער פליכט צו אייער צייטונג!

ווא"ס טעטיקע כלל טוער זאָגן וועגן דער 21 יאָריקער טעטיקייט פון "ד. א. וו."

די דינסטן פון "דאס אידישע וואָרט" אין איר בייטראג צו דער אנטוויקלונג פונם אידישן באוואוסטזיין פאר די לעצטע איין־און־צוואנציק יאָר.

א. אסאוווסקי

פילע, פילע חלומות האט "דע־חלומ'ט און חלומ'ט נאך דאס מערב קאנאדער אידנטום.

ניט אלע חלומות זיינען פאר־ווירקלאכט געווארן הונדערט פר־צענט. איינס איז אבער זיכער געשאר־פען געווארן. יעדער מערב קאנאדער אידישער ישוב האט זיך אנטוויקלט און איז אויסגעוואקסן אין דעם דאזיקן נעמען אז דער ווערט פון דער אידישער בירגערשאפט און אז דער אינטערעס פון דער אידישער קולטור און אידישן לעבן דורכגעטראגן דורך אלע צרות.

פארשיידענע גלגולים האט "דאס אידישע וואָרט" דורכגעמאכט, אבער פון איין גלגול איז זי פארהיט אז געבעהיט געווארן: פון דעם "געלן גלגול". "דאס אידישע וואָרט" האט געגעהיט איר ריינקייט אין ערלאכ־קייט דורך די שווערסטע צייטן און ווייטערגעשטיגען פון לאנג ארויף קאמף א געלייטערטע אין פאר'עקשל־טע צו אנהאלטן איר בעטעטיגש אין איר ווירקונג אויף דער אידישער נאס.

"חלום פרעה אחד הוא".

פילע חלומות האט אבער גע־חלום'ט דאס מערב קאנאדער אידנ־טום אין די דאזיקע 21 יאָר. חלו־מות פון אן אויפגעבויטן אידנטום לאנד אין אריץ־ישראל. חלומות פון א טעריטאריע ערגעץ וואו, חלומות פון א אידיש פויערן פאלק טאקע דא אין קאנאדע, חלומות פון א פאראיינ־טער קולטור טעטיקייט, חלומות צו העלפן רוסלאנד אין איר באפרייאונג, חלומות פון ברויט מיט הייסער און אלע מות פון אראנזיירטן אידישן לע־בען וואו עס זאל ניט הערשן קיין תהו ובהו, קיין כאאס.

שיר המעלות'ן : פון אן אייגענעם

שפילנדיק איינמאל אין אן אונט מיט זיך אליין אין "פאזיקער", האב איך מיט אמאל רעהערט ווי קאטשעט זיך איבער די טרעפ פון "אפסטעירס", קאטשעט זיך אן קאר טשעט זיך בין מיין טיר. און איידער איך האב צייט צעהאט אויפצוזינען די קארטן און זעען וואס ס'איז פאר־געקומען דער וועג אויף אויעלכן עס זיינען געטראטן די טרעפנער פון דאס אידישע וואָרט און פון דער אידישער קאמף און פון דער אידישער נייט וואו זיך איז געווען און אין וואס זי האט זיך איינגעדריקט.

מיר זיינען באוואוסט די פארשיי־דענע גלגולים וואס די אידישע פרעסע דא האט געמוזט דורכמאכן אום אנ־צוהאלטן איר עקזיסטענץ אום צו בלייבן לעבעס פעאיק.

און ווען די פולע נעשיכטע פון "דאס אידישע וואָרט" און וויינענער אידנ־טום וועט אמאל געשריבן ווערן (און איך האף אז די דאזיקע צייט איז ניט ווייט) וועט זייער פיל קרעדיט מיזן אפגעגעבן ווערן צו צוויי פרעזאן וועלכע האבן אז אומעגעהויערן איינפלוס סיי אויף דעם נאנץ פון דעם אידישן לעבן אין מערב קאנאדע און אויף אויף דער פאנאנדערבלייבונג פון "דאס אידישע וואָרט" אין א מעג־לעכקייט. סאקראמענטע פון קידמה? דער אויפרוף איז אין א מיטן לעצטן וואָרט, ביז דאס נעזעץ וועט פארענטלאכט ווערן. א"ב עס זיין פון אנטיסעמיטישע הענט א מח־נה פונם אידישן נאציאנאלן מינאר־ריטעט נאציע צו אויפנעמען אויך דאס אידישע נעזעלשאפט, בפרט די ציוניסטישע, נטלאכקייט קעמפן פארן דורכזעצן יעלע נאציאנאלע און אקאדעמישע ביר. לאכע רעכט, פונקט ווי דאס אידישע פאלק קעמפט אין גלות נאך אלע אין פיל שטאטן פאר פולער בירגערלאכע רעכט. הגם די אידישע גלייכבארעכטיקונג איז נא־ראנטירט אין דער קאנסטטוציע און אין די אינטערנאציאנאלע קאנטראקט פון אלע ציוויליזירטע מלוכות.

אווי צו אזוי — ס'איז נעזונד לע־בעריק אין עסטרייכישן אידנטום.

("אייטא")

"יקנה"ז"
פון שלום עליכם
פרייטאג, יאנוואר 15טן
פליעהאוז טעאטער
רעזשיסיר פון כ. שעפס
קויפט ביליעטן אין
פיפלס בוק סטאר
816 מיין סט., טעל 57 646

א וועגדונג צו אונזערע לעזער

מיר באלעסטיקן זייער ווייניק די לעזער פון "דאס אידישע וואָרט" מיט די ענינים פון דער צייטונג. מיר שרייבן זייער ווייניק וועגן זיך. כאטש זייער אָפט האבן מיר פון וואס צו שרייבן און מיט וואס צו באריימען זיך. מיר בעטן דערפאר זייער אונזערע לעזער צו שיינקען זייער פולסטע אויפמערקזאמקייט צו די פאר וועדטער מיט וועלכע מיר וועגדן זיך צו זיי אמאל אין א שמיטה, דורכלייענען פאר־זיכטיק די דאזיקע וועגדונג אונזערע. און אויב זיי וועלן געפינען אונזער בקשה בארעכטיקט. — און מיר זיינען זיכער אין דעם. — טאן בנוגע דעם וואס זיי וועלן קאנען.

* * * * *

מיט א קורצער צייט צוריק איז דא געווען א נאסט אין שטאט, — א פראמינענטער אידישער פירער פון די פאראייניקטע שטאטן.

דער נאסט, וועלכער האט זיך מיט גרויס אינטערעס צוגעקוקט צום אינטענסיוון אידישן לעבן דא, — א דערשיינונג וואס ער האט ניט באמערקט אין די שטאטן, — האט אויסגעדריקט פאר אונז אין פאר זיינע פרייגנט דא זיין אנטשלאסענקייט מיט דעם וואס ער האט דא געפונען, און ער האט דערקלערט אונזער צייטונג, "דאס אידישע וואָרט", ווי איינעם פון די וואונדערן וואס ער האט אנטדעקט. ער האט די צייטונג דערקלערט פאר דער בעסטער פראוויינציעלער אידישער צייטונג אויפן קאנטינענט.

דער דאזיקער נאסט איז געווען א מאדערנער ארטאָדאָקסישער ראבײ. אבער ענלאכע גלייכגעדיקע קאמפליטענטן אויפן חשבון פון דער צייטונג האבן מיר זייעם אפט געהערט אויף פון פראמינענטע בעסט פון נאנץ אנדערע ריכטונגען. פון אידישע פאליטישע און קולטורע־לע פירער און עסקנים און פון צופעליקע באזוכער פון וויטיע מקומות. וועלכע האבן דערקלערט אונזער צייטונג פאר אן "אנטפעלקענונג". לא־מיר דא דערמאנען צוויי אזעלכע פראמינענטע נעמען אין דער אידי־שער קולטורעלער וועלט. וואס האבן אונז געשיינקט קאמפליטענטן, ווי פרץ הירשביין און זלמן רייזען.

און ניט נאר פון באזוכער. נאר אויך פון וויטיע האבן מיר גע־קראגן די בעסטע אנערקענונג וואס א צייטונג קאן זיך ווינשן. לאמיר דא דערמאנען א ניט איינגעלאדענעם אויסדרוק פון אנערקענונג פונם סעקרעטאר פונם אמעריקאנער אידישן קאנגרעס. וועלכער האט אין זיין באריסונג געגעבן אונז צו וויסן, אז דער ווערקונג קרייז פון אונזער צייטונג איז ניט בלויז א לאמאלער. און אז מיט די מיינונגען פון דער צייטונג רעכנט מען זיך אויך הינטער די גרע־ניצן פון מערב קאנאדע.

אבער נאך וויכטיקער פאר אונז זיינען די קאמפליטענטן וואס מיר קריגן פון אונזערע לעזער און פירער פון מערב קאנאדער אידנטום. מיר האבן איצט ביי אונז צענדליקער בריוו אזעלכע פון פאר־שטייער פון אלע ריכטונגען אינם הינן אידישן לעבן. — בריוו וואס גיבן אונז צו מוט און וואס צייגן, אז אונזערע אנשטריינגונגען ווערן אנערקענט.

* * * * *

מיר האבן קיינמאל ניט קאקעטירט צופיל מיט אט די אלע גלי־ענדיקע לויבגעזאנגען און אויסדרוקן פון אנערקענונג. און די מייסטע פון זיי זיינען געבליבן איינגאנצן אומבאקאנט צו אונזערע לעזער.

מיר פילן, אז די צייטונג איז א פראדוקט פונם איינגארטיקן אידישן לעבן פון מערב קאנאדע. און אז אונז קומט ניט קיין באזונדער דאנק דערפאר וואס מיר דערפילן אונזער פליכט און שפיגלען אט ווי געהעריק דאס דאזיקע לעבן.

פון דער צווייטער זייט זיינען מיר אבער ניט אויף אזויפיל באר־שוידן. מיר זאלן ניט אפשאצן אונזער איינענעם בייטראג צום אידישן לעבן דא. מיר פארשטיינען גאנץ גוט, אז אן דער צייטונג און איר ביוטראג, וואלט דאס אידישע לעבן צוזאמען איבער דעם גרויסן שטח פון די מערב פראווינצן. און די שעפערישע כחות פונם אידישן ישוב וואלטן פארלאָרן גענאנגען.

אז אויב מיר האבן פליכטן צו דעם אידישן ישוב, האט אבער דער אידישער ישוב אויך פליכטן צו אונז. — אין אונזער ציל איז מיט די דאזיקע עטלאכע ווערטער און מיט די בריוו אין וועלכע די אידישע פירער פון מערב קאנאדע דריקן אויס זייער אנערקענונג צו דער צייטונג, און וועלכע מיר פארעפנטלאכן איצט פון צייט צו צייט אין דער צייטונג, — אונזער ציל איז צו דערמאנען די אידן פון מערב קאנאדע אויף זייער פליכט צו זייער צייטונג.

* * * * *

די דעפרעסיע האט געווירקט שווער אויף דער דאזיקער צייטונג, ווי אויף אלע אנדערע צייטונגען און אויף אלע אנדערע אונטער־נעמונגען בכלל.

אבער דאך שטייט "דאס אידישע וואָרט" אויף א פעסטן פונ־דאמענט. די צייטונג ניט קיין שום נדבות און גלעם בייט־מראגן פון קיינעם. — אויסער די חובות וואס מען איז איר שולדיק.

ס'איז אבער אונז נויטיק צו דערגרייכן יעדע אידישע היים אין מערב קאנאדע. די גרעסטע מערהייט פון דער אידישער באפעלקערונג פון דער וועסט באקומט די צייטונג. — אבער דאס איז ניט'גענוג פאר אונז: כדי מיר זאלן קאנען אנגיין מיט דער ווייטערדיקער פארבע־סערונג פון דער צייטונג, מוזן מיר דערגרייכן יעדע אידישע היים.

מיר פירן איצט דורך אונזער גרויסן "סירקולירישן קאמפיין", און מיר טיילן אויס אנדערהאלבן מיזינגס דאלאר אין פריזן. בעטן מיר בלויז אונזערע לעזער, אז יעדער איינער פון זיי זאל ווערן א פרייווילי־קער אגענט פון דער צייטונג. מאכן פראפאגאנדע פאר איר. דערקלערן איר וויכטיקייט און הלעפן אונז דערגרייכן פונם מערב קאנאדער אידישן ישוב. ס'איז אייער צייטונג. — העלפט איר צו וואקסן און צו פארגרעסערן אידע לייסטונגען צו אייך!

רעדט וועגן דעם מיט אייערע פריינט און ביי אייערע פארוואנט־לונגען. טוט אייער פליכט צו אייער צייטונג!

FRIDAY, DE

האט זי זיך — ווייסטו דען זיך פון דיר! ער וועלט דאכט בער אלע יאר מעלות'ן". אבער אויס! קינדער שטיינער וועל!

האט ער פאר־ איבערשטייט אין דעם איר. פארשטייט איך מיין צו ווייל אוועקגעוועצט אים האט זיך וויסט: צוויי שימע־ יא.

ל אוועקגעוועצט אים האט זיך וויסט: צוויי שימע־ יא.

בעסערונג

פרי לאאן אסא־ ביכ ארבריכטן א בט וואס איז גע־ יטן פרייטאג, איז דער נאמען פון פלארא עוועניו, מיטקלידערן פון ב.

$2

GEN

ISR

16